

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Opava 26.7.2011
čj. SRS 046540/2011

Oblastní odbor SRS

Jaselská 552/16

746 82, Opava

Zpráva č. 15 oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 11.–24.7.2011

1. Počasí

Teplé až horké letní počasí s maximálními teplotami i mírně nad 30 °C bylo vystřídáno ochlazením až o 10 °C, častými dešťovými přeháňkami různé intenzity místy i s kroupami a silným větrem. Od 20.7. dva dny téměř nepřetržitě a místy i vydatně pršelo. Koncem sledovaného období se maximální denní teploty dostávaly sotva ke 20 °C, bylo opět oblačno až zataženo s přeháňkami a dosti větrno.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Sklizeň ozimých i jarních ječmenů, ozimé řepky a brambor byla přerušena deštivým počasím. Řada porostů je podmáčená, téměř každodenní dešťové srážky dočasně ukončily veškeré polní práce, způsobily další poléhání nesklizených obilnin a řepky a také mírný nárůst houbových chorob na klasech obilovin, šešulích řepky i v porostech brambor. Na některých porostech se zvyrazňuje dříve skryté zaplevelení přerůstáním řepky svízelem přítulou (*Galium aparine*) a pšenice a jarního ječmene chundelkou metlicí (*Apera spica-venti*) nebo ovsem hluchým (*Avena fatua*).

OBILNINY

Většina ozimých a část jarních ječmenů je sklizena. Část zbývajících porostů obilnin je v různém stupni polehlá. Koncem vegetace většinou důsledkem vlhkého a deštivého počasí došlo na mnoha lokalitách k mírnému nárůstu houbových chorob.

PŠENICE OZIMÁ (RF 85–97 BBCH)

Koncem vegetace byly na některých porostech zaznamenány střední výskyty houbových chorob, a to padlí pšenice (*Blumeria graminis*) na listech a tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*) v okrese Olomouc (Hraničné Petrovice), hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia persistens* subsp. *triticea*) v okrese Přerov (Výkleky) a růžovění klasů pšenice (*Fusarium* s. l. spp.) v okresech Karviná (Starý Bohumín) a Přerov (Nelešovice, Veselíčko).

Po srážkách a koncem vegetace výskyty mšic (*Aphididae*) v klasech výrazně slábnou, lokálně střední výskyt byl ještě zaznamenán v okrese Olomouc (Senice na Hané).

JEČMEN JARNÍ (RF 85–97 BBCH)

Porosty postupně dozrávají, část je již sklizena. Z houbových chorob byly ještě v okrese Olomouc zaznamenány střední výskyty sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene

(Pyrenophora teres) (Papůvka) a **spály ječmene (Rhynchosporium secalis)** (Velký Týnec).

KUKUŘICE (RF 51–71 BBCH)

V dalších okresech byly zachyceny první výskyty samců **bázlivce kukuřičného (Diabrotica virgifera)** ve feromonových lapácích, a to 12.7. v okrese Prostějov (Mořice na Hané), 16.7. v okrese Jeseník (Javorník – Ves), 19.7. v okresech Bruntál (Osoblaha – Studnice), Opava (Otice) a Přerov (Lýsky) a 20.7. v okrese Šumperk (Chromeč). Výskyty jsou velmi rozdílné od ojedinělých kusů až po 127 samců za týden v okrese Olomouc (Holice).

Pozorování ve feromonových lapácích se provádí 1krát týdně od 20.6. do konce října.

Jako chemická ochrana se používají insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy aplikované při setí nebo líhnutí larev při průměrné hodnotě 35 a více samců na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. V oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice se ošetření proti dospělcům provede dva až tři týdny po zjištění prvního samce ve feromonovém lapáku při výskytu 35 a více samců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

OLEJNINY

REPKA OZIMÁ (RF 85–99 BBCH)

Na zrajících šešulích jsou zjišťovány střední (Nový Bohumín v okrese Karviná) až silné (Javorník – Ves v okrese Jeseník) výskyty **černě řepky (Alternaria brassicae)**, na stoncích rovněž střední (Nový Bohumín v okrese Karviná, Nedvězí v okrese Olomouc) až silné (Němčice nad Hanou v okrese Prostějov) výskyty **hlízenky obecné (Sclerotinia sclerotiorum)**. Střední výskyt **fomového černání stonku řepky (Leptosphaeria maculans)** byl zaznamenán v okrese Jeseník (Javorník – Ves). Až střední výskyt **padlí brukvovitých (Erysiphe cruciferarum)** zjistili v okrese Přerov (Tučín).

MÁK (RF 64–92 BBCH)

Některé porosty máku jsou následkem dešťů částečně polehlé, případně napadené houbovými chorobami. Střední (Střelice) až silný (Vojnice) výskyt **helmintosporiové nekrózy máku (Pleospora clavescens)** zjistili v okrese Olomouc, na lokalitě Vojnice byl zjištěn rovněž střední výskyt **plísně máku (Peronospora arborescens)**. Silný výskyt **šedé plísnovitosti máku (Botrytis fuckeliana)** je hlášený z okresu Karviná (Petrovice u Karviné).

Střední až lokálně silné výskyty larev **krytonosce makovicového (Neoglocianus maculaalba)** v makovicích zjistili v okrese Přerov (Osek nad Bečvou, Rokytnice) a Olomouc (Střelice), na Prostějovsku je napadena řada porostů na okrajích pozemků.

Imaga krytonosce makovicového se pozorují v období kvetení, kdy je asi 10 % květů odkvetlých (fáze 52-54 BBCH). Na 5 náhodných místech se kontroluje vždy 10 květů v řádku.

Ošetří se porosty, kde je v průměru 5 a více imag na 1 květ. V současné době je ošetření již neúčinné!

OKOPANINY

BRAMBOR (RF 69–99 BBCH)

Jen těžko se daří chemickou ochranou udržet porosty v dobrém zdravotním stavu. Výskyty **plísně bramboru (Phytophthora infestans)** jsou lokálně střední v okresech Jeseník (Javorník – Ves), Olomouc (Náměšť na Hané, Vojnice) a Přerov (Penčice, Tučín), na některých lokalitách v okresech Olomouc (Olomouc – Nový Dvůr, Vacanovice) a Prostějov (Konice, Ochoz) jsou výskyty hodnoceny jako silné.

Proti plísni bramboru se v současné době navrhuje ošetření v běžně doporučených intervalech, v okolí meteorologických stanic Kujavy a Světlá Hora ve zkráceném intervalu.

Výskyty larev **mandelinky bramborové (Leptinotarsa decemlineata)** jsou lokálně střední v okresech Olomouc (Vojnice) a Přerov (Osek nad Bečvou, Penčice). V dalších okresech (Olomouc, Prostějov a Přerov) zjištěno líhnutí letních brouků.

V období hromadného kladení vajíček se sleduje množství brouků v porostu a za 2-4 týdny (tedy celkem 3krát) množství ohnisek larev. Porost je nutno projít nejméně 4krát na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Ošetření se provede v době maxima líhnutí larev. Při normálním průběhu počasí to bývá obvykle v době, kdy první vylíhlé larvy dosáhnou 3. instaru. Ošetří se porosty, kde bylo zjištěno 100 a více brouků na 1 ha nebo 140 a více ohnisek larev, přičemž za jedno ohnisko se považuje skupina 35 a více larev.

ŘEPA (RF 38–45 BBCH)

Další první výskyty **skvrnatičky řepné (*Cercospora beticola*)** na cukrovce byly zjištěny 13.7. v okrese Prostějov (Kralice na Hané) a 21.7. v okrese Olomouc (Střelice).

CHMEL (RF 65–75 BBA)

Porosty jsou ošetřeny insekticidy, probíhá ošetřování fungicidy.

Střední výskyty **plísňě chmele (*Pseudoperonospora humuli*)** a **mšice chmelové (*Phorodon humuli*)** byly zjištěny v okrese Olomouc (Lipňany).

OVOCNÉ DŘEVINY

Převládají slabé výskyty škodlivých organismů, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 75–79 BBCH)

Střední výskyt **padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*)** na náchylných odrůdách (zejména Idaret) trvá v okresech Olomouc (Vilémov) a Prostějov (Dětkovice), v okrese Jeseník (Javorník – Město) je lokálně až silný.

Ošetření se signalizuje v období sekundárního šíření choroby ve fázi 55 BBCH (zelené poupě) a opakuje se podle potřeby (infekční tlak, intenzita růstu, použitý přípravek) přibližně do fáze 76 BBCH (plody velikosti vlašského ořechu).

Až střední výskyty **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** zaznamenali v okresech Jeseník (Javorník - Město), Olomouc (Vilémov) a Přerov (Veselíčko).

Preventivně se ošetřuje průběžně po celé období primární infekce, to znamená od vyrašení do června v intervalu 5-14 dnů podle průběhu počasí. Pro infekci je rozhodující vztah délky ovlhčení listů (srážky, rosa) a teploty. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu. Při kurativní ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření se používají kombinované nebo kurativně působící fungicidy, důsledně je třeba dodržovat dobu kurativní účinnosti přípravků. Další ošetření se provede šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

Střední výskyt **svilušek (*Panonychus ulmi*, *Tetranychus telarius*, *Bryobia rubrioculus*)** byl zjištěn v okrese Karviná (Nový Bohumín).

Výrazné letové vlny samců **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** zaznamenali odchylem ve feromonových lapácích 15.-19.7. v okresech Olomouc (Vilémov) a Prostějov (Dětkovice), jinak jsou výskyty imag obaleče jablečného pouze velmi slabé až nulové.

Přílet samců se sleduje dvakrát týdně od 1.5. do 15.9.

Ošetření se provede vždy přibližně za týden po vyvrcholení letové vlny, pokud trvají vhodné podmínky pro kladení vajíček, tedy pokud večerní teploty ve 21 hodin středoevropského času dosahují alespoň 17 °C.

Až střední výskyt min **podkopnička spirálového (*Leucoptera malifoliella*)** je hlášený z okresu Prostějov (Dětkovice).

Peckoviny

SLIVŮŇ (RF 75–85 BBCH)

Přílety samců 2. generace **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** do feromonových lapáků jsou velmi rozdílné, od nulových výskytů přes střední (Vilémov v okrese Olomouc) až po silný výskyt (Opava předměstí v okrese Opava).

Přílet samců se sleduje dvakrát týdně od 1.5. do 15.9.

Ošetření se signalizuje v období letu imag 2. generace, a to v první třetině letové křivky této generace. Ochranný zásah je vhodné směřovat proti právě se líhnoucím housenkám, tj. asi týden po vrcholu letové vlny. U raných a poloraných odrůd většinou stačí jedno ošetření. U pozdních odrůd, pokud nadále trvají vysoké přílety samců do feromonových lapáků, se provede druhé ošetření, a to přibližně 10 dnů po prvním.

ZELENINA

RAJČE JEDLÉ

Další první výskyty plísně bramboru (*Phytophthora infestans*) na listech rajčete byly zjištěny v okresech Přerov (Lipňany, Lipník nad Bečvou) a Šumperk (Šumperk) 20.7.

OKURKA SETÁ

První výskyt plísně okurky (*Pseudoperonospora cubensis*) zaznamenali 15.7. v okrese Olomouc (Holice).

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek